

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

ВІСНИК

МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

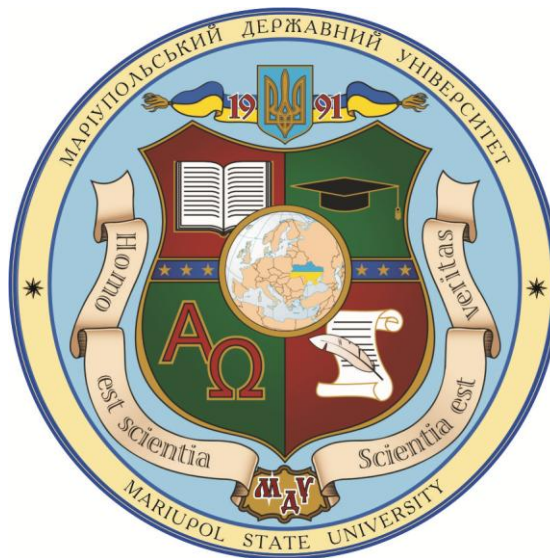
СЕРІЯ: ФІЛОСОФІЯ, КУЛЬТУРОЛОГІЯ, СОЦІОЛОГІЯ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Головний редактор чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. К.В. Балабанов

Засновано у 2011 р.

ВИПУСК 12

МАРИУПОЛЬ – 2016

УДК 3(05)

Вісник Маріупольського державного університету
Серія: Філософія, культурологія, соціологія
Збірник наукових праць
Видається 2 рази на рік
Заснований у 2011 р.
Видання включено до міжнародних наукометричних баз
«**Index Copernicus International**» (Польща),
РІНЦ (Росія) та електронної бібліотеки **Cyberleninka** (Росія)

Затверджено до друку Вченою радою МДУ (протокол № 4, від 26.10.2016 р.)

Головна редколегія:

Головний редактор – чл.-кор. НАПН України, д. політ. н., проф. К. В. Балабанов
Заст. головного редактора – д. е. н., проф. О. В. Булатова

Члени редколегії: д. ю. н. проф. О. В. Філонов,
д. філол. н., проф. С. В. Безчотнікова, д. і. н., проф. В. М. Романцов,
д. культурології, проф. Ю. С. Сабадаш, д. е. н., проф. Ю. І. Чентуков.

Редакційна колегія серії:

Відповідальний редактор – д. культурології, проф. Ю. С. Сабадаш
Заступник відповідального редактора – к. мист., доц. Г. І. Батичко
Відповідальний секретар – к. і. н., доц. С. Є. Орехова

Члени редакційної колегії: д. філос. н., проф. Ю. Л. Афанасьєв,
д. філос. н., проф. В. А. Бігаєв, д. філос. н., проф. Братерська–Дронь, д. філос. н.,
ст. наук. співроб. С. В. Курбатов, д. філос. н., проф. Л. Т. Левчук, д. філос. н.,
проф. В. А. Личковах, д. філос. н., проф. В. І. Лубський, д. філос. н., проф.
Р. Сапєнько (Республіка Польща), проф. Я. Курчевський (Республіка Польща),
д. філос. н., проф. О. П. Поліщук, д. філос. н., доц. О. В. Попович, д. філос. н. пров.
спец. А. О. Ручка, к. пед. н., проф. В. Г. Виткалов, д. культурології,
проф. П. Е. Герчанівська, д. культурології, проф. О. М. Гончарова, д. культурології,
доц. Н. А. Жукова, д. культурології, проф. О. В. Кравченко, д. культурології,
проф. І. В. Петрова, к. філ. н., доц. С. М. Сороко (Республіка Білорусь), д. і. н., проф.
В. Ф. Лисак, д. і. н., проф. О. В. Стяжкіна, д. соц. н., ст. співроб. Л. Д. Бєвзенко,
д. соц. н., проф. Б. В. Слющинський, д. соц. н., проф. В. І. Судаков, д. соц. н.,
проф. М. В. Туленков, д. соц. н., проф. Н. М. Цимбалюк, д. соц. н., ст. співроб.
Г. І. Чепурко, д. соц. н., проф. В. М. Щербина.

Засновник Маріупольський державний університет
87500, м. Маріуполь, пр. Будівельників 129 а
тел.: (0629)52-99-46, e-mail: visnyk-culturology@mdu.in.ua
Web-page: www.visnyk-culturology.mdu.in.ua

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації.
(Серія КВ №17804-6654Р від 24.05.2011)

Тираж 100 примірників. Замовлення №469.2
Видавничий центр МДУ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК №4930 від 07.07.2015 © МДУ, 2016

ЗМІСТ

ЗВЕРНЕННЯ РЕКТОРА МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ, ПРОФЕСОРА К. В. БАЛАБАНОВА З НАГОДИ 25-РІЧЧЯ УНІВЕРСИТЕТУ	7
---	---

ФІЛОСОФІЯ

Попович О. В. ЖИТТЄТВОРЧІСТЬ ЯК ПРАКТИКА РОЗШИРЕННЯ ЖИТТЄВОГО СВІТУ (НА МАТЕРІАЛІ ЖИТТЄТВОРЧОСТІ Г. І. ЧЕЛПАНОВА)	8
--	---

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Билык А. А. НЕТРАДИЦИОННАЯ КНИГА КАК ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ АРТЕФАКТ КУЛЬТУРЫ НАЧАЛА XX ВЕКА	19
Виткалов С. В. НАУКА ЯК КОМПОНЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ: ЗА МАТЕРІАЛАМИ XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ У М. РІВНЕ	24
Думасенко С. А., Копилова А. О. ПИТАННЯ СВОБОДИ ТВОРЧОСТІ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ХУДОЖНЬО-КОМУНІКАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ	29
Короленко Є. О. ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ОСНОВА РЕЖИСЕРСЬКОГО РІШЕННЯ СВЯТ	36
Кругляк М. Е. ЕПІДЕМІЯ «СТУДЕНТСЬКИХ САМОГУБСТВ» В ПІДРОСІЙСЬКІЙ УКРАЇНІ ПОЧАТКУ XX СТ. ЯК НЕБЕЗПЕЧНИЙ СУСПІЛЬНИЙ ФЕНОМЕН	43
Малаєва Т. М. ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНОГО МИСЛЕННЯ ВИКОНАВЦЯ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ ІГОРЯ ШАМО)	53
Oriekhova S. CORPORATE CULTURE AS A DETERMINING FACTOR OF COMMUNICATION POLICY OF UKRAINE'S UNIVERSITIES	57
Сабадаш Ю. С. ПОСТМОДЕРНІСТСЬКИЙ РОМАН ЯК БАГАТОПЛАСТОВИЙ КУЛЬТУРНИЙ КОД (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ У. ЕКО «МАЯТНИК ФУКО»)	67
Сарнавська О. В., Яковишина Т. В. ЕКСПЛІКАЦІЯ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА	72
Синько Г. П. МОНУМЕНТАЛЬНА СПАДЩИНА ИВАНА КАВАЛЕРІДЗЕ: АКТУАЛІЗАЦІЯ І ЗБЕРЕЖЕННЯ	79
Сороко С. М. ИНФОРМАЦИОННЫЙ ПОДХОД И ПРИНЦИПЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННОГО ПРОСТРАНСТВА КУЛЬТУРЫ	87

Фурдичко А. О.	96
СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ ФОЛЬКЛОРНОГО ПЛАСТУ В ПІСЕННІЙ КУЛЬТУРІ УКРАЇНИ КІНЦЯ ХХ СТ. ПОЧАТКУ ХХІ СТ.	
Швецова-Водка Г. М.	105
УНІВЕРСАЛЬНІ РЕТРОСПЕКТИВНІ ПОКАЖЧИКИ ТЕКСТОВИХ НЕПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ ЯК СКЛАДОВА УКРАЇНСЬКОГО БІБЛОГРАФІЧНОГО РЕПЕРТУАРУ	
СОЦІОЛОГІЯ	
Глебова Н. І.	115
ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ФЕНОМЕНУ «ЛЮДИНИ МОРЯ» В КОНТЕКСТІ СОЦІОЛОГІЧНИХ ПРАКТИК	
Калашнікова Л. В., Черноус Л. С.	123
ПРОБЛЕМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ СОЦІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	
Мазіна Н. Е., Скок Н. С.	131
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА АДАПТАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ: ПІДХОДИ ДО ВИМІРУ	
Слющинський Б. В.	138
ЕТНІЧНІ ІДЕНТИЧНОСТІ В ДЗЕРКАЛІ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРИАЗОВ'Я	
Туленков М. В., Слющинський Б. В., Чепак В. В.	148
ЦІННОСНІ ОРГАНІЗАЦІЇ, САООРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ В ОПТИЦІ СОЦІОЛОГІЧНОЇ АНАЛІТИКИ	
НАУКОВЕ ЖИТТЯ	
Батичко Г. І., Янковський С. В.	160
КОНФЕРЕНЦІЯ – 2016: РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КУЛЬТУРНОЇ СКЛАДОВОЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА	
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	162
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ ДЛЯ ПУБЛІКАЦІЇ В ЗБІРНИКУ НАУКОВИХ ПРАЦЬ	164
КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ	
	169

CONTENTS

RECTOR'S ADDRESS ON THE OCCASION OF THE 25-TH ANNIVERSARY OF THE UNIVERSITY 7

PHILOSOPHY

Popovich O. 8
LIFE CREATIVITY AS A PRACTICE OF EXTANSION OF LIFE WORLD (BASED ON LIFE CREATIVITY OF G. I. CHELPANOV)

CULTURE STUDIES

Bilyk A. 19
NON-TRADITIONAL BOOK AS AN ART-WORK OF CULTURE AT THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY

Vitkalov S. 24
SCIENCE AS A COMPONENT OF CULTURAL ACTIVITIES IN MODERN CONDITIONS: BASED XII INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE IN RIVNE CITY

Dumashenko S., Kopylova A. 29
THE ISSUE OF FREEDOM OF CREATIVITY IN MODERN UKRAINIAN ARTISTIC-COMMUNICATIVE SPACE

Korolenko E. 36
DRAMATISATION AS THE BASIS FOR DIRECTOR'S PERFORMANCE OF HOLIDAYS

Krugliak M. 43
«THE EPIDEMIC OF STUDENTS' SUICIDES» IN UKRAINE UNDER THE RUSSIAN EMPIRE IN THE EARLY 20TH CENTURY AS A DANGEROUS SOCIAL PHENOMENON

Malaieva T. 53
FORMATION OF MUSIC ARTIST THINKING (THE WORKS OF IGOR SHAMO)

Oriekhova S. 57
CORPORATE CULTURE AS A DETERMINING FACTOR OF COMMUNICATION POLICY OF UKRAINE'S UNIVERSITIES

Sabadash J. 67
POST-MODERNIST NOVEL AS A MULTI-ASPECT CULTURAL CODE (ON THE BASIS OF U. ECO'S NOVEL "FOUCAUL'S PENDULUM")

Sarnavska O., Yakovyshyna T. 72
EXPLICATION OF THE PROBLEM OF PROFESSIONAL-ETHICAL CULTURE OF A SOCIAL TEACHER

Sinko G. 79
MONUMENTAL HERITAGE OF IVAN KAVALERIDZE: UPDATING AND SAVING

Soroko S. 87
THE INFORMATION APPROACH AND SHAPING PRINCIPLES OF CULTURAL INFORMATION SPACE

Furdychko A. 96
STATE OF RESEARCH OF FOLKLORE PART IN THE SONG CULTURE OF UKRAINE AT THE END OF THE XX-TH – THE BEGINNING OF THE XXI-ST

CENTURIES

Shvetsova-Vodka H.	105
UNIVERSAL RETROSPECTIVE INDEXES OF TEXTUAL NON-PERIODICAL EDITIONS AS CONSTITUENT PART OF UKRAINIAN BIBLIOGRAPHIC REPERTOIRE	

SOCIOLOGY

Glebova N.	115
THE BASIS OF THE SOCIOCULTURAL PHENOMENON'S STUDY OF "A MAN OF THE SEA" IN THE CONTEXT OF SOCIOLOGICAL PRACTICES	
Kalashnikova L., Chernous L.	123
THE PROBLEMS OF TRANSFORMATION OF MODERN UKRAINIAN SOCIOLOGICAL EDUCATION	
Mazina N., Skok N.	131
SOCIO-ECONOMIC ADAPTATION OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS: APPROACHES TO MEASUREMENT	
Sliushchynskyi B.	138
ETHNIC IDENTITIES IN THE MIRROR OF CONTEMPORARY UKRAINIAN PEOPLE CULTURE IN AZOV	
Tulenkov M., Sliushchynskyi B., Chepak V.	148
THE VALUES OF ORGANIZATION, SELF-ORGANIZATION AND MANAGEMENT IN THE MIRROR OF SOCIOLOGIC ANALYTICS	

SCIENTIFIC LIFE

Batycho H. I., Yankovskyi S. V.	160
CONFERENCE – 2016: THE ROLE OF THE INFORMATIONAL - CULTURAL COMPONENT IN ENSURING THE GOALS OF PEOPLE'S STEADY DEVELOPMENT	
INFORMATION ABOUT THE AUTHORS	162
REQUIREMENTS FOR THE SCIENTIFIC PAPERS FOR PUBLICATION	164
IN THE COLLECTED WORKS	

BOOK SHELF	169
-------------------	-----

УДК 08.35.7

С. В. Виткалов

**НАУКА ЯК КОМПОНЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНИХ
УМОВАХ: ЗА МАТЕРІАЛАМИ XII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ У М. РІВНЕ**

Розглядається важливість і стан організації наукової діяльності в умовах сучасної України на прикладі поведеної 10-11 листопада в м. Рівне міжнародної науково-практичної конференції «Культурний вектор розвитку України початку XXI століття: реалії та перспективи». Аналізується склад учасників і тематичний ряд їх виступів. Наголошено на ефективності спільного пошуку у розв'язанні культурно-мистецької проблематики науковцями-представниками ВНЗ різних рівнів.

Ключові слова: наукова діяльність, міжнародна науково-практична конференція, Україна, культурно-мистецька, освітня і дозвілєва сфери.

Науковий пошук завжди був не лише окрасою будь-якої діяльності людини, але й свідченням відповідного її кваліфікаційного рівня, оскільки саме цей вид людської життєдіяльності є характерною ознакою того, що особа має певні знання, опанувала відповідні навички пошуку матеріалу та має непереборне бажання змін. І його активність та інтенсивність засвідчує також ті акценти, які розставляє суспільство під час планування свого подальшого розвитку. Підтвердженням цього є факт активізації наукового пошуку в українських ВНЗ (достатньо переглянути, приміром, тематичний ряд наукових конференцій Національного університету ім. Т. Шевченка (Київ), ХНУ ім. В. Каразіна, Маріупольського державного університету, Київського університету культури і мистецтв, Інституту культурології НАМУ чи НАКККіМ), що попри відсутність фактичного фінансування науки, продовжує давати оригінальні знахідки у цій царині та демонструє широку зацікавленість науковців розробкою наукових проблем. Він засвідчує і бажання до активного спілкування, базованого на обговоренні конкретних наукових проблем, що можливо під час проведення різноманітних науково-практичних конференцій.

Метою статті є побіжний аналіз представницького складу, що взяв участь у роботі XII міжнародної науково-практичної конференції, проведеної на базі кафедри культурології і музеєзнавства, та тематичного ряду виступів її учасників.

Отже, проведення на базі кафедри культурології і музеєзнавства РДГУ чергової, XII міжнародної науково-практичної конференції «Культурний вектор розвитку України початку XXI століття: реалії і перспективи» [1] і є переконливим свідченням здорового розвитку українського соціуму, його бажання, попри усі економічні, політичні та інші негаразди, намагатися продовжувати формувати у собі стійке бажання здійснювати пошук нових знань, шукати нові шляхи свого духовного розвитку, пам'ятати історію і не робити помилок, які цей розвиток значною мірою загальмували, або унеможливили реалізацію відповідних духовних інтенцій.

У підтвердження наведемо декілька переконливих аргументів: на анонсований захід подали заявки 425 дослідників із 88 науково-дослідних, навчально-освітніх структур, зокрема й 68 ВНЗ різних рівнів акредитації (з яких 25 мають статус національних), чималої кількості експериментальних закладів, що традиційно знаходяться на вістрі пошуку нових форм художньої діяльності з молоддю, у т.ч. і з дітьми. Є серед них і корифеї вітчизняної науки, що сформувалися понад століття тому,

а є й молоді, що лише починають свою презентацію на культурній мапі сучасної України. У цьому зв'язку потрібно назвати Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського (НАНУ), Інститут культурології та Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України, а також низку науково-дослідних структур НАПН України в особі Інституту проблем виховання та Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих тощо, в яких проходять своє наукове становлення і представники окремих кафедр РДГУ та названих вище ВНЗ, переносючи свій науковий пошук, сформований під керівництвом відомих науковців, у студентські аудиторії.

Назвемо, до прикладу, в ряду потужних науково-освітніх організацій сучасної країни Національну академію музичного мистецтва України ім. П. Чайковського, Львівську національну музичну академію ім. М. Лисенка, Одеську національну музичну академію ім. А. Нежданової, Київську муніципальну академію естрадно-цирквого мистецтва та Київський інститут музики ім. Р. Глієра, які завжди тримали перед у підготовці високоякісних фахівців у сфері музичного мистецтва не лише в Україні, а й мали представників з іноземних музичних факультетів, які згодом передавали набуті в Україні навички високого художнього вишколу у своє культурне середовище, формували покоління митців-виконавців та мистецтвознавців для своїх національних спільнот.

У цьому ряду знаходяться і Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, Державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука (Київ), Львівська національна академія мистецтв, Придніпровська державна академія будівництва та архітектури та ін., а також Національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого, які мають славу історію, сформовану блискучими професорами та випускниками, які засвідчили наявність національних мистецьких шкіл в Україні оригінальними художніми зразками на сценах оперних театрів світу та й створенні самих цих театрів, кінофільмами, яскравими зразками архітектурних споруд, упровадження у міське середовище та міцне затвердження у ньому численних зразків ландшафтного дизайну, як і дизайну вітчизняного одягу, втіленого у безлічі міжнародних експонувань, що змусили світову мистецьку спільноту згадувати про Україну. І цей ряд яскравих ВНЗ, представники яких стали учасниками згаданої вище науково-практичної конференції, можна продовжувати.

Не менш оригінальний освітянський, як і науковий досвід, репрезентували представники класичних ВНЗ нашої країни, якими, поза сумнівом, є Національний університет «Львівська політехніка», Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова, Полтавський національний педагогічний університет ім. В. Короленка, Ніжинський державний університет ім. М. Гоголя, Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Миколаївський національний університет ім. В. Сухомлинського, Дрогобицький (ім. І. Франка), Мелітопольський, Житомирський (ім. І. Франка) та ін. ВНЗ країни, представникам яких що сказати в обговоренні актуальних проблем сучасної культурної практики.

Не можна обійти увагою у цей складний час і представників українських ВНЗ, які в силу обставин знаходяться поза межами впливу держави, або розташовані в районах бойових дій, де не лише вести науковий пошук, але й жити є досить складно. Згадаю у цьому зв'язку представників Кримського інженерно-педагогічного університету та Кримського факультету культури і мистецтв КНУКіМ, Донецької музичної академії ім. С. Прокоф'єва, Маріупольського державного університету, які не лише надіслали заявки на участь у нашому заході, але й надіслали свої наукові розвідки до наукових

збірників кафедри культурології і музеєзнавства, на базі якої й організовано цей захід.

Традиційно поважну групу серед ВНЗ України, що є учасниками наших заходів, складають представники гуманітарно-мистецької сфери мережі національних технічних університетів, розташованих у Вінниці, Одесі, Луцьку, Львові, зокрема й Національний Лісотехнічний університет, де чимало років формується потужний осередок не лише профільних фахівців, але й мистецтвознавців, які з успіхом реалізують себе у численних мистецьких бієнале, або інших мистецьких експонуваннях, у тому числі і в нашому місті. Адже саме їх дослідники вже чимало років успішно репрезентують культурно-мистецькі здобутки своїх регіонів у наших наукових збірниках, беручи участь і в обговоренні нагальних проблем культурно-мистецького життя України під час подібних наукових конференцій.

Цікавим видається й науковий доробок та дослідницькі методики співробітників нової мережі ВНЗ, що сформувалася або трансформувалася в країні, оперативно реагуючи на запит сучасного життя. Йдеться про Львівський державний університет телекомунікації, Львівський державний університет внутрішніх справ, Університет митної справи та фінансів (м. Дніпро), Міжнародний гуманітарний університет (м. Одеса) та ін., а також Миколаївська спеціалізована школа «Академія дитячої творчості», що входить у коло наукових інтересів НАПН України, академічний склад якої є координатором численних художніх експериментів розвитку дитини та організації низки Літніх Шкіл педагогічної майстерності (спільно з представниками цієї організації) для керівників художніх колективів, які проводяться спільно з представниками української академічної спільноти та профільних академії колишніх республік СРСР – Молдови, прибалтійських країн та окремих науково-дослідних установ Татарстану, В'єтнаму, Російської Федерації тощо.

Для професорсько-викладацького та студентського складу РДГУ, а надто – художніх кафедри університету, важливим є також спілкування з представниками українських культурологічних закладів, які за системою організації навчального процесу та наукового пошуку є близькими, оскільки ознайомлення з їх тематичним рядом, як і системою наукового пошуку, втіленого у наступних публікаціях, викликають особливий інтерес у рівненських молодих дослідників. Йдеться про представників Харківської державної академії культури, Київського національного університету культури і мистецтв, Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, а також Дніпропетровського і Миколаївського інститутів післядипломної педагогічної освіти, що брали участь у заході.

Західна Україна, як відомо, є скарбницею унікальних культурно-мистецьких зібрань, зосереджених у музейних, архівних установах, національних історико-культурних і меморіальних заповідниках та інших центрах, де подібні речі концентруються упродовж сотень років і так само детально вивчаються. Адже ці заповідники сформовані на підставі реконструйованих колишніх резиденцій, місць колишньої військової протистоянь, де не лише архітектурний стиль нагадує про минулу славу, втілену у писемній, архітектурній, образотворчій чи іншій художній формі, але й сам дух установи чи її прилеглої території зберігає в собі все те, що можна вкласти в емний термін «національна історико-культурна спадщина».

На цей раз представники Національного історико-меморіального заповідника «Поле Берестецької битви», Кременецько-Почаївського державного історико-архітектурного заповідника, Культурно-археологічного центру «Пересопниця» та Сарненського історико-етнографічного музею спробували підняти завісу над складними сторінками нашої історії. Адже і «Козацькі могили» у с. Пляшева, як і унікальні речі, зокрема колекція із майже 100 Біблій мовами народів світу, зібрана у

Пересопниці, та ще безлічі надзвичайних речей, віднайдених на цій території, не кажучи вже про унікальну колекцію національного регіонального вбрання, зібраного на Волинському Поліссі, варті уваги не лише широкого загалу, а й можуть зацікавити представників світової науки.

Також постійно у наших заходах беруть участь і представники іноземної наукової спільноти. Сьогодні – це представники з Китаю (провінція Сичуань), Німеччини (м. Мюнхен та м. Байройт), Білорусії (м. Мінськ), Російської Федерації (м. Москва, Орел та Красноярськ), а також представники Вірменського товариства культурних зв'язків з Україною. Вони так само традиційно, по завершенню заходу надсилають власні наукові розвідки, за якими можна не лише прослідкувати систему організації наукової діяльності в цих країнах, проблематику наукового пошуку, але й звернути увагу на мовно-діалектний чинник висловлення авторської думки, джерельну базу тощо.

Відмінною рисою цього річного заходу є й те, що в ньому брали участь (безпосередню чи надіславши відповідні матеріали до наукових збірників) представники середньої спеціальної освітньої ланки (10 закладів), що надзвичайно важливо, адже засвідчує широкі форми сучасної співпраці ВНЗ III-IV рівнів акредитації, де з організацією наукової діяльності немає особливих проблем і вона є важливою складовою навчального процесу, та закладів I-II рівнів акредитації, де науковий пошук використовується поодиноким. Утім, серед тих, хто постійно бере участь у наших науково-практичних конференціях, це питання також остаточно розв'язане і особливих проблем у його подальшій організації не виникає. Та й викладацький склад колишніх училищ і коледжів, як правило, складає основний контингент магістратури та аспірантури українських ВНЗ. Причому в його кращій якості, оскільки має достатній практичний досвід для розгортання широких досліджень не лише у рамках спеціальності 13.00.04 – «Теорія та методика професійної освіти», але й для поки що нових для них спеціальностей напряму 26.00.01 – «Теорія та історія культури». А благодатний історичний чи загалом практичний матеріал їм надає наша національна культурна спадщина, що зберігається у вже згаданих музейних і архівних установах регіону.

Сюди ж слід зарахувати і представників регіонального шкільництва, репрезентованого на конференції вчителями загальноосвітніх шкіл (13 закладів). Частина цих ЗОШ розташована в унікальному етнографічному регіоні, де ще зберігаються традиції високої художньої практики та звичаєвої культури, зокрема «серпанкового» ткацтва, функціонують відповідні музеї, проводяться численні майстер-класи з різних видів народного рукомета (с. Крупове, Орв'яниця – Дубровицького району Рівненщини), або існують оригінальні художні зібрання меморіального характеру, як це наявне, приміром, в НВК «Асканья-Нова-Гімназія», загальноосвітній школі м. Красноярська (РФ) чи Заболотській ЗОШ I-II ступенів Рокитнівщини, що на Рівненщині. Це можна сказати і про організаційно-творчу діяльність Богуславської (Київська обл.) чи Рівненської художніх шкіл, чії представники також брали участь у згаданій міжнародній науково-практичній конференції. А Миколаївська спеціалізована школа «Академія дитячої творчості», на базі якої сформувався муніципальний Академічний коледж, вже давно стала притягальним центром для дітей зі всього світу, оскільки 19 міжнародних фестивалів дитячої творчості «Золотий лелека», проведених на узбережжі Чорного моря, не лише переконали освітянську спільноту в ефективності творчого експерименту, організованого понад 20 років тому НАПН України стосовно позашкільної роботи з дітьми, базованій на художньому чинникові, але й сформували стійку мотивацію у батьківському середовищі півдня України стосовно обов'язкової участі дітей у

різноманітних формах художньої діяльності, яка, поза сумнівом, сформує у них значно краще ставлення не лише до навчання, майбутньої професійної самореалізації, але й до держави загалом. Вона сформує повноцінних, патріотично налаштованих громадян, здатних підняти країну. А згаданий вище коледж поступово починає продукувати якісних фахівців, здатних ці традиції зберегти і примножити.

І виступи на пленарному засіданні представників органів державної влади – начальників обласних профільних управлінь культури і туризму, освіти і науки, молоді і спорту підтвердив щире бажання місцевої влади підтримувати усі починання науковців, а виступ начальника управління культури і туризму Рівненського міськвиконкому Т. Максименка, який не лише окреслив потенціал міста і програму культурно-мистецьких його заходів на найближчу перспективу, але й акцентував увагу на вже розпочатій культурній діяльності, вніс чимало сенсаційних аспектів, адже наголошувалося, що вже проведені на території м. Рівне археологічні розкопки і їх ідентифікація значно розширюють історичні межі часу перших поселень на цій території і «зупиняються» на межі 17 тис. років до н. е.

Одним словом, проведений захід вкотре стимулював науковий потенціал професорсько-викладацького, докторантського, аспірантського і магістрантського складу багатьох ВНЗ та науково-дослідних установ, чії учасники взяли участь у цьому науковому зібранні.

Таким чином, навіть побіжно проаналізований тематичний ряд представників наукових і освітніх установ та організацій, що надіслали свої заявки до оргкомітету XII міжнародної науково-практичної конференції «Культурний вектор розвитку України початку XXI століття: реалії і перспективи» м. Рівне, або взяли безпосередню участь у цьому заході та його представництво засвідчило бажання наукової громадськості України й надалі продовжувати власну творчу самореалізацію, попри чергові негаразди в країні, обумовлені відсутністю чіткої програми виходу країни з кризи та глобалізаційними викликами, на які потрібно шукати відповіді.

Список використаної літератури

1. Культурний вектор розвитку України початку XXI століття: реалії і перспективи : програма XII міжнар. наук.-практ. конф., м. Рівне, 10-11 листоп. 2016 р. / укл. : С.В. Виткалов, В.Г. Виткалов. – Рівне : РДГУ, 2016. – 35 с. ; *Kulturnyi vektor rozvytku Ukrainy pochatku KhKhI stolittia: realii i perspektyvy : prohrama KhII mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Rivne, 10-11 lystop. 2016 r. / ukl. : S.V. Vytkalov, V.H. Vytkalov. – Rivne : RDHU, 2016. – 35 s.*

Стаття надійшла до редакції 17.10.2016

S. Vitkalov

SCIENCE AS A COMPONENT OF CULTURAL ACTIVITIES IN MODERN CONDITIONS: BASED XII INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE IN RIVNE CITY

Considered the importance and condition of the organization of scientific activity in modern Ukraine. Attention is focused on research activities on an example of international scientific conference on "Cultural vector of Ukraine XXI Century: Realities and Perspectives", held November 10-11 at the Department of Cultural Studies and Museology Rivne State Humanitarian University.

Analyzes the composition of its participants and thematic series of speeches in the light of their messages sent to the Organizing Committee.

Considered the effectiveness of such events for guests and conference organizers, was revealed the impact of scientific search and results of its publication for student academic environment of modern higher education establishments.

Analyzed the cultural potential of certain institutions of culture and art of the western region and the attention is focused on the activities organized there, in the light of performances of scientific presentations organizers of the international event in order to raise interest of the scientific community Ukraine to such issues.

The article deals with directions of scientific search of foreign researchers, who for several years participating in such events, organized by the Department of Culture and Museology. Attention is paid to the widespread use of materials of archives and source base in general in articles that have been sent, for reliability of scientific search.

Emphasized the cultural potential of Rivne, which was discussed in the speech of the head of the Department of Culture and Tourism of the city, and attention is focused on possible promising types of cultural activities related to changes in current approaches to the ability to present each region not only in the local media but also create appropriate "cultural map" of Ukraine with a wide representation of tourist attractions.

Trends are identified also in the organization of scientific search in Ukraine on the examples of the theme of performances of the participants this event, which were received.

Emphasized the effectiveness of joint scientific search of investigators in solving the issues of cultural and artistic problematics by academics - university representatives of different levels of accreditation. Attention is focused to the need to involve representatives of scientific research institutions of culture and art of middle management because there are many in their activities such which will be have a mutual interest. And such contacts will create an effective tandem in modern scientific high school of Ukraine and will help to young researchers in the terms of secondary special institutions to join in research activities.

Keywords: *scientific activity, international scientific conference, Ukraine, cultural and art, educational and leisure spheres.*

УДК 008:316.7:130.2(477)

С. А. Думасенко, А. О. Копилова

ПИТАННЯ СВОБОДИ ТВОРЧОСТІ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ ХУДОЖНЬО-КОМУНІКАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Розглядаються питання свободи творчості та проявів цензури у сучасному українському художньо-комунікаційному просторі з правової та філософсько-культурологічної позиції. Проблему досліджено на конкретних прикладах, що мали місце у вітчизняній культурі. Проаналізовано і визначено випадки, коли обмеження права на свободу творчості та застосування цензури є доречними, незважаючи на законодавчі гарантії держави щодо прав і свобод громадян у творчій діяльності.

Ключові слова: *свобода творчості, цензура, художній твір, право, мораль.*

Права, свободи та обов'язки громадян визнаються та гарантуються державою, Конституцією і законодавством України. Одним з ключових ціннісних орієнтирів демократичного суспільства є питання свободи творчості. «В умовах інформаційного суспільства, – наголошує Н. Бочарова, – свобода творчості закріплюється як найважливіша конституційна цінність. Свобода творчості – це те право, без реалізації

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БЛИК АННА АНАТОЛІЙВНА – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету.

ГЛЕБОВА НАТАЛЯ ІВАНІВНА – кандидат соціологічних наук, доцент Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

ВИТКАЛОВ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету.

ДУМАСЕНКО СЕРГІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри культурології Херсонського державного університету.

КАЛАШНІКОВА ЛЮДМИЛА ВОЛОДИМИРІВНА – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

КОРОЛЕНКО ЄВГЕНІЯ ОЛЕГІВНА – аспірант Київського національного університету культури і мистецтв.

КОПИЛОВА АННА ОЛЕКСАНДРІВНА – студентка факультету культури і мистецтв Херсонського державного університету.

КРУГЛЯК МАРИНА ЕДУАРДІВНА – кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарних і соціальних наук Житомирського державного технологічного університету.

МАЗІНА НАТАЛІЯ ЄВГЕНІВНА – кандидат політичних наук, доцент кафедри соціології управління Донецького державного університету управління (м. Маріуполь).

МАЛАЄВА ТЕТЯНА МИКОЛАЇВНА – концертмейстер Маріупольського музичного училища, викладач Першотравневої школи мистецтв.

ОРЄХОВА СВІТЛАНА ЄВГЕНІВНА – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету.

ПОПОВИЧ ОЛЕНА ВІКТОРІВНА – доктор філософських наук, професор кафедри філософії та соціології Маріупольського державного університету.

САБАДАШ ЮЛІЯ СЕРГІЙВНА – доктор культурології, професор кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету.

САРНАВСЬКА ОКСАНА В'ЯЧЕСЛАВІВНА – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Національного університету водного господарства і природокористування (м. Рівне).

СИНЬКО ГАЛИНА ПЕТРІВНА – здобувач кафедри культурології Київського національного університету культури і мистецтв.

СКОК НАТАЛЯ СЕРГІЙВНА – кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології управління Донецького державного університету управління (м. Маріуполь).

СЛЮЩИНСЬКИЙ БОГДАН ВАСИЛЬОВИЧ – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри філософії та соціології Маріупольського державного університету.

СОРОКО СВІТЛАНА МИХАЙЛІВНА – кандидат філологічних наук, доцент культурології, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Полоцького державного університету.

ТУЛЕНКОВ МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ – доктор соціологічних наук, професор кафедри галузевої та спеціальної соціології Київського національного університету

імені Тараса Шевченко.

ФУРДИЧКО АНДРІЙ ОРЕСТОВИЧ – кандидат культурології, доцент кафедри народнопісенного і хорового мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв.

ЧЕПАК ВАЛЕНТИНА ВАСИЛІВНА – доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри галузевої та спеціальної соціології Київського національного університету імені Тараса Шевченко.

ЧЕРНОУС ЛЮДМИЛА СЕРГІЙВНА – кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та економіки Криворізького державного педагогічного університету.

ЯКОВИШИНА ТЕТЯНА В'ЯЧЕСЛАВІВНА – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

ШВЕЦОВА-ВОДКА ГАЛИНА МИКОЛАЇВНА – професор кафедри документальних комунікацій і бібліотечної справи Рівненського державного гуманітарного університету, доктор історичних наук, професор.

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

ВІСНИК

МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ: ФІЛОСОФІЯ, КУЛЬТУРОЛОГІЯ, СОЦІОЛОГІЯ
ВИПУСК 12

Головний редактор чл.-кор. НАПН України, д.політ.наук., проф. К. В. Балабанов

Редакційна колегія серії:

Відповідальний редактор – д.культурології, проф. Ю. С. Сабадаш

Заступник відповідального редактора – к.мист., доц. Г. І. Батичко

Відповідальний секретар – к.і.н., доц. С.Є. Орехова

Засновник Маріупольський державний університет

87500, м.Маріуполь, пр.Будівельників 129а

тел: (0629)52-99-46, e-mail: visnyk-culturology@mdu.in.ua

Web-page: www.visnyk-culturology.mdu.in.ua

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації.

(Серія КВ №17804-6654Р від 24.05.2011)

Тираж 100 примірників. Замовлення №469.2

Видавничий центр МДУ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру

видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції

Серія ДК №4930 від 07.07.2015

Друкується в авторській редакції з оригінал-макетів авторів

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль статей

© МДУ, 2016